

Recht voor informatici (C004645)

Cursusomvang (nominale waarden; effectieve waarden kunnen verschillen per opleiding)

Studiepunten 3.0

Studietijd 90 u

Aanbodsessies en werkvormen in academiejaar 2026-2027

A (semester 2)	Nederlands	Gent	hoorcollege	0.0u
			werkcollege	0.0u

Lesgevers in academiejaar 2026-2027

Geiregat, Simon	RE21	Verantwoordelijk lesgever
Lievens, Eva	RE21	Medelesgever

Aangeboden in onderstaande opleidingen in 2026-2027

	stptn	aanbodsessie
Master of Science in de industriële wetenschappen: informatica	3	A
Master of Science in de informatica	3	A

Onderwijstalen

Nederlands

Trefwoorden

recht; rechten; technologierecht; recht en technologie; wetgeving; wet; wetten; persoonsgegevens; data; persoonlijke data; persoonlijke gegevens; privacy; GDPR; AVG; vrijheid van meningsuiting; freedom of speech; mensenrechten; fundamentele rechten; elektronische handel; governance; AI Act; AI-verordening

intellectuele rechten; intellectuele eigendom; IP; intellectual property; auteursrecht; copyright; databank; octrooi; patent; softwarebescherming; bedrijfsgeheim; geheim; NDA; open access; licence; licentie; opensource; open source; creative commons; cc

Situering

De cursus introduceert informatici in de belangrijkste juridische kaders waarmee zij in de praktijk worden geconfronteerd.

Ten eerste maakt de cursus studenten vertrouwd met de wetgeving rond de bescherming van persoonlijke gegevens (persoonsgegevens, *personal data*) (GDPR, AVG), rond artificiële intelligentie (AI Act) en rond andere relevante thema's. Daarbij wordt er bijzondere aandacht besteed aan de impact van het rechtskader op softwareontwikkeling, datagedreven toepassingen en innovatieve digitale diensten.

De cursus biedt studenten ten tweede een grondige inleiding tot het recht van de intellectuele eigendom (ook intellectuele-eigendomsrechten of intellectuele rechten genoemd, *intellectual property (IP) rights*). Toegepast op de informatica, betekent dit dat er in het bijzonder wordt stilgestaan op de bescherming van software via het auteursrecht en via octrooien (patenten), alsook op de bescherming van grafische en tekstinterfaces en van databanken. Er wordt bovendien ingegaan op de bescherming van bedrijfsgeheimen en van domeinnamen en merken in de IT-context*. Bij dit alles komt ook de praktijk van (software)licenties en het belang van initiatieven zoals *open source*, *open access*, de *Creative Commons*, de *GNU General Public License*, de *Copy-Left* beweging en dergelijke meer aan bod.

Inhoud

Na een algemene inleiding tot het rechtskader waarin de informaticus opereert, is de cursus is opgedeeld in twee onderdelen:

I. Bescherming van persoonsgegevens, het rechtskader rond AI en verwante wetgeving

In dit eerste onderdeel komen de volgende thema's aan bod:

- Europese regelgeving inzake gegevensbescherming: de Algemene Verordening Gegevensbescherming (GDPR = AGV):
 - Basisbegrippen (persoonsgegevens, verwerkingsverantwoordelijke, verwerker, enz.)
 - Verwerkingsgrondslagen en beginselen
 - Rechten van betrokkenen en plichten van organisaties
 - Datalekken, DPIA's en documentatieverplichtingen
- Europese regelgeving inzake artificiële intelligentie: de AI Act en co:
 - Risicogebaseerde benadering en classificatie van AI-systemen
 - Verplichtingen voor ontwikkelaars, aanbieders en gebruikers van AI-systemen
 - Transparantie-, documentatie- en toezichtvereisten
- Andere juridische instrumenten die een directe relevantie hebben voor de IT-sector*

II. Bescherming van intellectuele eigendom

In dit tweede onderdeel komen de volgende thema's aan bod:

- Basisbegrippen en doelstellingen van de intellectuele rechten:
 - Wat zijn intellectuele rechten?
 - Waarom creëert de wet intellectuele rechten en wat is hun nut?
 - Welke intellectuele rechten bestaan er?
- Auteursrecht op teksten en grafische interfaces:
 - Wie verkrijgt welke rechten op welk materiaal, en hoe en voor hoe lang?
 - Wat mag een informaticus doen en niet doen met andermans auteursrechtelijk beschermd werk, zonder toestemming van de auteur?
 - Wat is een licentie? Wat zijn de betekenis en het juridisch statuut van initiatieven rond *open access* en de *Creative Commons*?
- Bescherming van computerprogramma's onder het auteursrecht:
 - Wie verkrijgt welke rechten op welk onderdeel van software, en hoe en voor hoe lang?
 - Wat mag een informaticus doen en niet doen met andermans software?
 - Wat is de juridische betekenis van initiatieven zoals *open source*, de *GNU General Public License* en *Copy-Leff*?
- Bescherming van databanken:
 - Wat is een databank vanuit juridisch oogpunt?
 - Wie verkrijgt welke rechten op databanken, en hoe en voor hoe lang?
 - Wat mag een informaticus doen en niet doen met andermans databank?
- Octrooirecht (patenten) en de octrooieerbaarheid van computer-gerelateerde uitvindingen:
 - Wat is een octrooi (patent)?
 - Wie kan een octrooi op een softwaregerelateerde uitvinding aanvragen, hoe, onder welke omstandigheden en waaruit bestaat de bescherming?
 - Waarop moet een informaticus letten wanneer die een mogelijk octrooieerbare uitvinding maakt?
 - Wat mag een informaticus doen en niet doen met andermans geoctrooieerde uitvinding?
- Bedrijfsgeheimen in de IT-sector*:
 - Hoe en onder welke voorwaarden worden bedrijfsgeheimen beschermd?
 - Wat is een NDA (*non-disclosure agreement*) of geheimhoudingsovereenkomst?
- Merken- en domeinnaamrecht*:
 - Hoe en onder welke voorwaarden kan iemand een merk registreren, en welke rechten verleent een merk?
 - Hoe worden domeinnamen beheerd en hoe worden geschillen over domeinnamen opgelost?
 - Wat is de link tussen het domeinnaamsysteem en het merkenrecht?

*Deze thema's komen enkel aan bod indien er voldoende tijd is.

Begincompetenties

Geen voorkennis vereist.

Eindcompetenties

- 1 Kennis hebben van en inzicht hebben in het algemene rechtskader waarbinnen professionals uit de informaticawereld opereren.
- 2 Kennis hebben van en inzicht hebben in de concepten, de basisprincipes, de ontwikkelingen en het beleid in het domein van het persoonsgegevensrecht, de wetgeving rond artificiële intelligentie en data en aanverwante domeinen.
- 3 Kennis hebben van en inzicht hebben in de concepten, de basisprincipes, de ontwikkelingen het beleid op het vlak van de intellectuele (eigendoms)rechten die relevant zijn voor de sector van de informatica.
- 4 Intellectuele (eigendoms)rechten herkennen, definiëren en onderling onderscheiden.
- 5 Gevorderde concepten in verband met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG = GDPR), de AI-verordening (AI Act), het auteursrecht, het *sui-generis*recht op databanken, het octrooirecht en het bedrijfsgeheimenrecht correct benoemen, verklaren en toepassen op eenvoudige situaties.
- 6 Bepalen voor elke creatie van de menselijke geest die zich aandient in informaticacontext door welk kader of welke kaders en op welke wijze of wijzen die creatie intellectueelrechtelijk kan worden beschermd, wat de praktische impact daarvan is en hoe die bescherming kan worden bekomen.
- 7 Relevante rechtsregels uit het persoonsgegevens-, AI-, data- en intellectuele-eigendomsrecht toepassen in de praktijk en de juridische risico's van informaticapraktijken aanvoelen en benoemen.
- 8 Zelfstandig eenvoudige praktijkgevallen en onderzoeksvragen uit de informaticapraktijk analyseren en een strategie bepalen om praktijkgevallen en onderzoeksvragen uit die praktijk tot een oplossing te leiden, desnoods met behulp van juridische bijstand.
- 9 Kritisch en probleemoplossend reflecteren over het verband tussen de informatica en het recht dat op de informaticasector van toepassing is.
- 10 Ontwikkelingen op het vlak van persoonsgegevensrecht, AI-recht en de intellectuele recht in een ruime maatschappelijkere context aanvoelen en kaderen met kritische ingesteldheid.

Creditcontractvoorwaarde

Toelating tot dit opleidingsonderdeel via creditcontract is mogelijk na gunstige beoordeling van de competenties

Examencontractvoorwaarde

Dit opleidingsonderdeel kan niet via examencontract gevolgd worden

Didactische werkvormen

Werkcollege, Hoorcollege

Toelichtingen bij de didactische werkvormen

Het grootste deel van de collegetijd bestaat uit *ex-cathedra*-hoorcolleges waarbij de lesgevers nieuwe informatie aanbrengen en er voldoende ruimte is voor interactie en vragen.

Eén van de colleges kan worden gewijd aan de klassikale oplossing van een praktijkgeval (*case study, casus*) dat op voorhand aan de studenten wordt bezorgd ter voorbereiding. Dit casuscollege is in het bijzonder bedoeld om studenten een realistisch praktijkscenario te bieden maar ook om hen voor te bereiden op het examen.

Lesopnames

De hoorcolleges worden opgenomen indien de faciliteiten van het collegelokaal dat toelaten. Opnames van het casuscollege worden niet beschikbaar gemaakt. De lesgevers zijn niet verantwoordelijk voor onverwachte technische problemen die ertoe leiden dat een opname niet beschikbaar is zoals gehoopt. Studenten doen er dan ook goed aan om in een plan B te voorzien in het geval van technische problemen.

Studiemateriaal

Type: Slides

Naam: Recht voor informatici - handouts
 Richtprijs: Gratis of betaald door opleiding
 Optioneel: nee

Taal : Nederlands
Oudst bruikbare editie : N.v.t.
Beschikbaar op Ufora : Ja
Online beschikbaar : Nee
Beschikbaar in de bibliotheek : Nee
Beschikbaar via studentenvereniging : Nee

Type: Reader

Naam: Diverse teksten, door te nemen voor het college
Richtprijs: Gratis of betaald door opleiding
Optioneel: ja
Taal : Nederlands
Beschikbaar op Ufora : Ja
Online beschikbaar : Nee
Beschikbaar in de bibliotheek : Nee
Beschikbaar via studentenvereniging : Nee
Bijkomende info: Lesgevers kunnen aangepaste teksten ter beschikking stellen opdat de student met meer kennis van zaken aan het college kan deelnemen.

Referenties

Voor de IT-professional is dit een interessante referentie met **algemene insteek**:

- M. HILDEBRANDT, *Law for Computer Scientists and Other Folk*, Oxford University Press.

Op **databescherming** en de **AI-verordening** gaan de volgende bronnen in:

- B. VAN DER SLOOT, *De Algemene Verordening Gegevensbescherming in gewonemensentaal*, Amsterdam University Press;
- KNOWLEDGE CENTRE DATA & SOCIETY, *The EU AI Act in 6 steps*, https://data-en-maatschappij.ai/uploads/Tools-downloads/Tool-AI-Act-in-6-steps_ENGv_2025-09-12-080857_nmyn.pdf.

Over de **intellectuele (eigendoms)rechten** zijn er verschillende werken beschikbaar die een overzicht voor de praktijk geven. Een zeer beknopt overzicht is te vinden in het volgende boek, dat ook een inleiding geeft tot het privaatrecht in het algemeen:

- R. DE CORTE, B. DE GROOTE en D. BRULOOT, *Privaatrecht in hoofdlijnen*, 16e ed., LeA Uitgevers, 2025: zie m.n. S. GEIREGAT, hoofdstuk "Intellectuele rechten", in vol. II, pp. 498-521.

Vakinhoudelijke studiebegeleiding

Toelichting tijdens colleges.

Evaluatiemomenten

periodegebonden evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de eerste examenperiode

Schriftelijke evaluatie met meerkeuzevragen, Schriftelijke evaluatie met open vragen

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de tweede examenperiode

Schriftelijke evaluatie met meerkeuzevragen, Schriftelijke evaluatie met open vragen

Evaluatievormen bij niet-periodegebonden evaluatie

Tweede examenkans in geval van niet-periodegebonden evaluatie

Niet van toepassing

Toelichtingen bij de evaluatievormen

De cursus wordt geëvalueerd aan de hand van een schriftelijk examen aan het einde van het semester, dat zowel casusvragen (*cases*, praktijkgevallen), open vragen als multiple-choicevragen kan omvatten.

Eindscoreberekening

Schriftelijk examen: 100% van de eindscore.

Faciliteiten voor werkstudenten

Werkstudenten kunnen de cursus volgen via de lesopnames.

